

KANDIDATUPPSATS

HANDLEDARE: MARJA ÅKERSTRÖM
EXAMINATOR: FREDRIK MIEGEL

LAGLIGT ELLER OLAGLIGT?

En studie av tre svenska tidningars framställning av fildelning

JON HENRIKSSON

840512-4093

ANDREAS HÄGG

860310-4095

MEDIE- OCH KOMMUNIKATIONSVETENSKAP 61-90 HP

LUNDS UNIVERSITET

ENHETEN FÖR MEDIE- OCH KOMMUNIKATIONSVETENSKAP

LUNDS
UNIVERSITET

Sammanfattning

Denna uppsats utreder hur Sydsvenskan, Svenska Dagbladet och Aftonbladet mellan den 1 januari 2007 och den 31 december 2007 i sammanlagt 152 artiklar framställde problematiken kring fildelning. Utredningen görs genom att lyfta fram de motsättningar som finns i medierapporteringen av fildelning.

En kvantitativ innehållsanalys utgör grunden för den kvalitativa studien. I den kvalitativa analysen använder vi oss i huvudsak av teorier som berör mediepåverkan och etik. Till exempel använder vi oss av Maxwell McCombs teori om mediernas dagordningsfunktion och Göran Collstes beskrivningar av konsekvensetiska teorier. Resultaten pekar på att det existerar en osäkerhet i de studerade tidningarna kring hur man ska förhålla sig i fildelningsdebatten. Vi fann bland annat att fildelning inte alltid behandlas som den kriminella handling det faktiskt är. I detta avseende utmärkte sig Sydsvenskan då de tenderade att ha ett mer positivt förhållningssätt än Svenska Dagbladet och Aftonbladet i fildelningsdebatten. Denna vinklade rapportering kan tänkas ha betydelse för allmänhetens inställning till fildelning som kriminell företeelse.

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Frågeställning.....	3
1.3 Tidigare forskning	4
1.4 Disposition	4
2. Bakgrund och definitioner	6
2.1 Fildelning	6
2.2 Upphovsrättslagen.....	6
2.3 Begreppsdefinitioner	7
3. Metod	8
3.1 Kvantitativ innehållsanalys	8
3.2 Kvalitativ innehållsanalys	9
3.3 Avgränsningar och urval	9
3.4 Analysenheter.....	9
3.5 Variabler utifrån pilotstudien	10
3.6 Validitet och reliabilitet	10
4. Teori	12
4.1 Agenda setting.....	12
4.2 Cultivation Theory	12
4.3 Social responsibility theory.....	13
4.4 Journalistikens etiska problem	14
4.5 Social närhet och moraliskt ansvar	14
4.6 Konsekvensetik	15
4.6.1 Etisk partikularism, utilitarism och förpliktelseuniversum.....	15
5. Resultat och analys.....	16
5.1 Mediernas osäkerhet	16
5.1.1 Motstridiga budskap.....	17
5.1.2 Fildelning eller stöld?.....	18
5.1.3 Mediernas guide till brottets bana.....	19
5.2 Ett offerlöst brott.....	19
5.2.1 Fritt svävande ansvar	20
5.2.2 Konsekvenser – för vem?.....	21
5.2.3 Den omvända logiken	22
5.2.4 Anonyma offer	23
5.3 ”Alla andra gör ju det”	24
5.3.1 Lagligt men krångligt och dyrt.....	26
5.4 Socialt ansvar	26
5.4.1 Ekonomisk framing.....	27
6. Diskussion.....	29
Referenser	31
Aftonbladet.....	32
Svenska Dagbladet.....	34
Sydsvenskan.....	37
Bilaga: Variabeldefinitioner	40

1. Inledning

Det senaste decenniets massiva utveckling på IT-fronten har inneburit radikala förändringar för såväl film- som musikbranschen. För många faller det sig numera naturligt att via fildelningsajter på Internet gratis ladda ner upphovsrättsskyddat material, trots att detta sedan 1 juli 2005 är olagligt. Enligt Statistiska Centralbyråns siffror från 2006 har 20 % av Sveriges befolkning mellan 16 och 74 år någon gång använt ett fildelningsprogram. Den mest aktiva gruppen är män mellan 16 och 24 år, där 57 % uppger att de någon gång fildelat (www.scb.se).

Inom medierapporteringen verkar det finnas en osäkerhet kring hur man ska förhålla sig till detta relativt nya tekniska fenomen. Att studera detta är intressant utifrån ett antal olika aspekter. En tänkbar problematik är om större medier framställer illegal nedladdning som något oskyldigt eller positivt. Indirekt kan detta tolkas som att medierna uppmuntrar till kriminalitet. Oavsett vinkling är mediernas framställning av nedladdning något som kan komma att påverka allmänhetens nedladdningsvanor.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att beskriva och analysera hur Sydsvenskan, Svenska Dagbladet och Aftonbladet mellan den 1 januari 2007 och den 31 december 2007 framställde problematiken kring illegal nedladdning. Denna problematik är intressant eftersom medierna i dagens samhälle påverkar människor. Därav kan man misstänka att deras rapportering om fildelning kan färga allmänheten, och ha betydelse för hur människor ser på moraliska aspekter och agerar utifrån dessa. Trots delade meningar rörande mediernas effekter på publiken fungerar massmedierna fortfarande som opinionsbildare i samhället.

1.2 Frågeställning

- Hur framställs illegal nedladdning i Aftonbladet, Svenska Dagbladet och Sydsvenskan?
  - Vilka konsekvenser kan dessa tidningars framställning av fildelning tänkas få för folks nedladdningsvanor?
  - Vad kan denna framställning av fildelning och illegal nedladdning, ur ett konsekvensetiskt perspektiv tänkas ha för betydelse för människors syn på fildelning som en kriminell handling?

1.3 Tidigare forskning

Den tidigare forskning i ämnet vi stött på har främst behandlat fildelning och illegal nedladdning som tekniskt fenomen samt människors attityder och inställning till detsamma. På så sätt skiljer sig denna forskning från vår uppsats då vi inte uttalar oss om vilka attityder människor faktiskt har utan snarare om vilka attityder människor kan tänkas få.

Exempel på tidigare forskning som kan nämnas är bland annat Maria Nettleinghams, Bobo Ngos och Karin Olssons kandidatuppsats *Nedladdning av musik – En studie av vilka faktorer som påverkar nedladdning av musik via fildelningsapplikationer* som lades fram vid Lunds universitet 2005 (Enheten för informatik). Denna berör vilka faktorer som är avgörande för människors nedladdningsvanor utifrån ett moraliskt förhållningssätt.

En studie som utgår från fildelning som tekniskt fenomen är Petter Lennartssons och Kristoffer Skogberts kandidatuppsats *Peer-to-peer – En teknik för företag?* som lades fram vid Växjö universitet 2006 (Matematiska och systemtekniska institutionen). Här försöker man lägga fram de möjligheter peer-to-peer-tekniken – som främst förknippas med fildelning – erbjuder och hur den eventuellt skulle kunna användas av olika företag.

Vi har inte hittat någon tidigare forskning som fokuserar på mediernas framställning av fildelning och illegal nedladdning. Dock är Ing-Marie Jonssons och Anne Thyrfings magisteruppsats *Skurken i informationssamhället - En diskursanalys av upphovsrättsdebatten i svensk och amerikansk dagspress 2001-2006* den uppsats som liknar vår egen mest. Den lades fram vid Borås högskola (Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap) och är en komparativ studie av svenska och amerikanska dagstidningars framställning av upphovsrättsdebatten. Till skillnad från dem har vi valt att enbart fokusera på fildelningsdebatten och dessutom uppehåller vi oss inte i lika stor utsträckning kring upphovsrättslagen.

1.4 Disposition

Inledningsvis presenterar vi bakgrunden till vårt ämne. I detta avsnitt redogör vi för begreppen fildelning och nedladdning ur ett tekniskt perspektiv. Därefter följer ett stycke som beskriver den rådande upphovsrättslagstiftningen. I metodavsnittet ämnar vi beskriva vårt metodologiska tillvägagångssätt. De urval och avgränsningar vi gjort redovisas och beskrivningar av såväl kvantitativ som kvalitativ innehållsanalys ges. På detta följer ett teoriavsnitt där vi kortfattat redogör för de teorier som vi använder och hur de är relevanta för vår analys. Fokus ligger på

teorier om mediernas påverkan och sociala ansvar samt teorier om etik och moral. I analysavsnittet presenterar vi de resultat vi funnit mest intressanta ur vår kvantitativa undersökning. I direkt anslutning till resultaten analyseras dessa kvalitativt med stöd av de tidigare presenterade teorierna. Exempel i form av citat från artiklarna lyfts fram för att styrka våra resonemang. Avslutningsvis för vi en diskussion kring de resultat vi kommit fram till. Utöver detta diskuteras även fildelningsproblematiken i medierna som fenomen.

2. Bakgrund och definitioner

I följande avsnitt redogör vi för begreppen fildelning och nedladdning ur ett tekniskt perspektiv. Dessutom redogör vi för hur vi i vår uppsats i fortsättningen kommer att använda oss av begreppen. Avslutningsvis följer ett stycke som beskriver den rådande upphovsrättslagstiftningen.

2.1 Fildelning

Fildelning innebär att olika Internetanvändare genom speciella fildelningsprogram utbyter datafiler. Tekniken innebär att varje enskild användares dator används som en server och att varje fil kan tillgängliggöras via ett flertal olika datorer. Fildelningsprogram så som Azureus eller uTorrent används för det mesta för utbyte av upphovsrättsskyddat material, till exempel film eller musik. Att försöka illegalisera dessa program har visat sig vara lättare sagt än gjort då programmen även kan användas för att legalt dela med sig av till exempel musik eller film (www.ne.se).

Fildelningsprogrammen har förmågan att göra stora filer tillgängliga för ett stort antal användare utan att man behöver utnyttja ekonomiskt och kapacitetsmässigt resurskrävande centralserverar. Dessutom möjliggör detta att fildelningen kan fortgå även om en dator inom nätverket skulle slås ut. Tekniskt sett innebär detta att fildelare som ägnar sig åt illegal verksamhet är svåra att upptäcka och komma åt. Detta då de delade filerna är utspridda på ett antal olika datorer och filerna i sig är även uppdelade i mindre fragment (www.ne.se).

2.2 Upphovsrättslagen

Det är enligt lag förbjudet att göra någon annans upphovsrättsmaterial tillgängligt för nedladdning. Med hjälp av fildelningsprogram får man inte dela med sig av till exempel film eller musik som skyddas av upphovsrättslagen. Däremot får man lägga ut musik, bilder eller annat material som man själv har skapat på Internet.

Det är inte tillåtet att för privat bruk kopiera material som lagts ut på Internet utan tillstånd från upphovsmannen. Man får för eget bruk bara kopiera upphovsrättsskyddat material som lagts ut på Internet med upphovsmannens tillstånd. Detta kan exempelvis gälla film och musik som gjorts

tillgänglig på laglig väg, antingen som gratis marknadsföring eller som betaltjänst (regeringen.se).

2.3 Begreppsdefinitioner

Både i uppsatsen och i våra variabeldefinitioner använder vi oss av begreppen fildelning och nedladdning. För att underlätta för läsaren har vi själva valt att definiera begreppen enligt nedanstående tabell.

Fildelning	Olagligt	Kulturkonsumtion via Internet som i alla dess former står att betrakta som illegal. Exempel på sådant som kan kategoriseras som illegal konsumtion är när man refererar till fildelningsprogram som DC++ eller torrentsajter som The Pirate Bay.
Nedladdning	Olagligt	Används ordet i sammanhang där det inte tydligt framgår att det rör sig om laglig kulturkonsumtion väljer vi att jämställa detta begrepp med fildelning. Exempel på sådana sammanhang kan vara om det inte tydligt framställs att tjänsten kostar pengar eller om det inte tydligt framgår att materialet lagts ut på Internet med upphovsmannens tillåtelse.
Illegal/olaglig nedladdning	Olagligt	Synonymt med fildelning.
Legal/laglig nedladdning	Lagligt	Om begreppen används i sammanhang där det tydligt framgår att det rör sig om laglig kulturkonsumtion. Exempel på sådana sammanhang kan vara om det framgår att en artist själv har lagt ut sin musik på Internet, om ett företag erbjuder en viss tjänst via sin hemsida eller om det tydligt redovisas att nedladdningstjänsten kostar pengar.

Tabell 1: Begreppsdefinitioner för fildelning och nedladdning.

3. Metod

I detta avsnitt ämnar vi beskriva vårt metodologiska tillvägagångssätt. De urval och avgränsningar vi gjort redovisas och beskrivningar av såväl kvantitativ som kvalitativ innehållsanalys ges. Här redogör vi även för begreppen validitet och reliabilitet kopplade till vår undersökning. Vårt kodschema som fungerat som verktyg för den kvantitativa innehållsanalysen återfinns som bilaga.

3.1 Kvantitativ innehållsanalys

I ett inledande skede i vår undersökning genomför vi en kvantitativ innehållsanalys. Kvantitativ innehållsanalys innebär att man eftersträvar en systematisk, objektiv och kvantitativ beskrivning av innehållet i ett budskap (Østbye et al. 2004). Målet är att få fram en siffermässig beskrivning av materialet. Objektivitet innebär i detta fall att man ska försöka minimera inflytandet från den enskilde forskaren i så hög grad som möjligt så att andra forskare ska kunna komma fram till samma resultat om de upprepar undersökningen. ”Disciplinerad subjektivitet” är en alternativ benämning på objektivitetsbegreppet i detta sammanhang (Østbye et al. 2004). Vi är dock medvetna om att man alltid når en punkt då viss tolkning är oundviklig. Vi är även av uppfattningen att det inte existerar en ”sann” eller ”riktig” bild av verkligheten.

Då vi i vår studie ämnar studera ett relativt stort antal analysenheter anser vi att kvantitativ innehållsanalys i ett inledande skede är det enda rimliga valet. I vårt fall kommer detta kvantitativa resultat att fungera som vägvisare inför den kvalitativa analysen; vad blir intressant att studera närmre? Nackdelen med detta metodval är att vi redan på förhand preciserar vilka aspekter av innehållet vi vill studera, något som riskerar att utelämna andra innehållsmässiga aspekter som kan vara av intresse (Ekström & Larsson 2000). För att minska denna risk har vi innan den kvantitativa innehållsanalysens genomförande studerat materialet för att urskilja de kärnfrågor och centrala ämnen som präglar våra analysenheter.

Metoden ger inga svar på vilka bakomliggande faktorer som kan påverka innehållet i de artiklar som vi studerar. Vi ges heller inga svar på vilken effekt artiklarnas innehåll har på läsarna utan här kan vi bara göra antaganden och resonera med stöd av tidigare framtagna teorier som berör ämnet (Østbye et al. 2004).

3.2 Kvalitativ innehållsanalys

Den kvalitativa innehållsanalysen har tydliga kopplingar till hermeneutiken. För att kunna skapa en förståelse om något måste man kunna tolka det (Østbye et al. 2004). Resultatet från vår kvantitativa undersökning skulle således inte vara tillräckligt för att belysa vårt problemområde. Det är av denna anledning vi valt att kombinera en kvantitativ innehållsanalys med en kvalitativ.

Då vårt mål är att lyfta fram de motsättningar som finns i medierapporteringen av fildelning kommer vår kvalitativa analys att bygga på symptomal läsning. Den symptomala läsningen karaktäriseras av att man som läsare tar fasta på budskap eller innebörder som författaren inte nödvändigtvis själv kan kontrollera. Det kan röra sig om övergripande normer eller föreställningar som är så självklara att de inte ifrågasätts av läsaren. Med stöd av ovanstående resonemang vill vi understryka vår ideologikritiska ambition. (Østbye et al. 2004)

3.3 Avgränsningar och urval

Vi använder oss av ett strategiskt urval för vår studie. De tidningar vars artiklar vi valt att studera är Aftonbladet, Sydsvenskan och Svenska Dagbladet. Urvalet gör vi för att få med såväl en kvällstidning, en dagstidning och en regionaltidning. De är alla stora tidningar med många läsare och kan därför anses vara normgivande i samhället (Ekström & Larsson 2000). Detta är enligt Ekström och Larsson (2000) en förtjänstfull urvalsstrategi om man i sin studie berör frågor på en mer övergripande samhällsnivå, vilket vi i vår studie i många avseenden gör. Vi begränsar oss tidsmässigt till år 2007 (2007-01-01 – 2007-12-31). Genom att göra denna tidsmässiga avgränsning anser vi att vi får ett rimligt antal artiklar att analysera. Dessutom har fildelning under detta år varit ett ämne som fått stort medialt utrymme. För att på ett effektivt sätt få fram artiklar som berör ämnet fildelning använde vi Mediarkivet som sökmotor. Sökorden ”fildelning or nedladdning” specifikt kopplat till de valda tidningarna gav 152 träffar. Dessa sökord var lämpliga då en utökad sökning med fler eller andra sökord inte resulterade i ett större antal relevanta träffar rörande vårt ämne.

3.4 Analysenheter

Vår analys förläggs till artikelnivå och våra analysenheter utgörs av de artiklar som vår sökning resulterade i. En artikel är en analysenhet. Valet av analysenheter har stor betydelse för hur resultatet kommer att se ut (Ekström & Larsson 2000). Enheterna utgörs i vår studie av olika artikeltyper men vi gör ingen analytisk åtskillnad mellan dessa. En debattartikel registreras således på samma sätt som en nyhetsartikel och längden på artikeln är inte heller något som vi tar hänsyn

till. Detta gör vi då det är vår övertygelse att den genomsnittlige läsaren inte påverkas olika av artikelinnehållet beroende på vilken typ av artikel det rör sig om. Gemensamt för våra analysenheter är att de alla berör ämnet fildelning eller nedladdning. Trots detta skiljer de sig åt på så vis att inte alla har fildelning som huvudämne.

3.5 Variabler utifrån pilotstudien

När man arbetar fram vilka variabler man vill studera är det viktigt att härleda dessa utifrån frågeställningen. Det finns alltid ett oändligt antal variabler som man kan använda sig av men man måste begränsa sig till de som kan ge relevant information för studiens syfte (Østbye et al. 2004). För att få fram relevanta variabler genomförde vi en kvalitativ pilotstudie. Detta är enligt Ekström och Larsson (2000) viktigt när man inte på förhand är säker på vilka variabler som är bäst lämpade för att beskriva ett specifikt innehåll. Pilotstudien bestod i en genomläsning av delar av materialet där vi tog fasta på återkommande kärnpunkter. Utifrån dessa formulerades sedan variabler som noggrant definierades (se bilaga 1). Definition av de variabler man använder sig av är en av de viktigaste metodfrågorna kopplade till kvantitativ innehållsanalys. Man får bara svar på det man frågar efter (Ekström & Larsson 2000).

I vårt kodschema registrerar vi enbart förekomsten av en viss företeelse, men inte dess frekvens. Ett exempel på detta är variabeln som behandlar vilken part i debatten som får komma till tals i artikeln. Här tar vi alltså ingen hänsyn till om det är en eller fem fildelningsmotståndare som får uttala sig i en och samma artikel, det registreras på samma sätt. Detta val är medvetet då det är förekomsten i sig som är intressant att studera.

3.6 Validitet och reliabilitet

Validitet betyder giltighet och åsyftar den relevans analysen har i förhållande till problemformuleringen. Validitet brukar nämnas i betydelsen att man mäter det som man har bestämt sig för att mäta. Begreppet reliabilitet syftar till att beskriva tillförlitlighet och den kvalitet som insamling och analys av empiri håller (Østbye et al. 2003).

När man använder ett kodschema som analysverktyg är det viktigt att nå en så hög grad av interkodarreliabilitet som möjligt. Detta innebär att två eller fler kodare med samma material ska kunna nå fram till samma resultat. För att försäkra oss om detta kodade vi samma 20 artiklar enskilt. Därefter gjorde vi en avstämning där det visade sig att våra respektive resultat var samstämmiga. Variabelvärdena visade sig vara väl utformade då svarsalternativen var ömsesidigt uteslutande och endast ett svarsalternativ var möjligt (Ekström & Larsson 2000).

Vidare är det även viktigt att ha en hög grad av intrakodarreliabilitet. Med detta menas att varje kodare är konsekvent i sitt arbete med analysmaterialet (Ekström & Larsson 2000). För att försäkra oss om detta så omkodades 20 av artiklarna efter avslutad undersökning. Resultaten jämfördes och visade inte på någon nämnvärd skillnad.

4. Teori

I följande avsnitt redogörs kortfattat för de teorier som vi använder och hur de är relevanta för vår analys. Fokus ligger på teorier om mediernas påverkan och sociala ansvar samt teorier om etik och moral.

4.1 Agenda setting

Dagordningsfunktionen är den direkta av översättningen av begreppet *agenda setting*. Effekterna av kommunikation i dagens massmedier är relevanta ur ett modernt samhällsperspektiv, och dess påverkan kan ske direkt eller indirekt och ha såväl långsiktig som kortsiktig inverkan på samhällskulturen (McCombs 2004). Detta är relevant för vår studie då vi utgår från att medierna påverkar människor. Massmedier präglar således vår samhällskultur och har kontroll över den information som når ut till samhällsmedborgarna. De fungerar som en informationskanal mellan händelser i verkligheten och de bilder vi människor skapar oss om vår omvärld. Människors beteende är knutet till och påverkas av dessa bilder som massmedierna förser oss med. De dominerande bilderna i massmedierna är i regel även de dominerande bilderna i människors antaganden om sin omvärld (McCombs 2004).

Att massmedierna har en dagordningsmakt innebär att de har möjligheten att välja ut vilka aspekter av olika händelser som ska belysas och därmed diskuteras kring. Precis som medierna har sin dagordningsfunktion har även individerna i samhället en dagordning, de båda interagerar med varandra. *Priming* är ett centralt begrepp kopplat till massmediernas roll som makthavare över dagordningen. *Priming* kan tolkas som ett begrepp som utmärker vilka konsekvenser massmediernas agenda setting har på samhällsopinionen (McCombs 2004). Det innebär förenklat att massmedierna genom att fokusera på vissa händelser och inte andra, påverkar eller bidrar till människors tolkning av det berörda ämnet. Ett ämne som primas i medierna tenderar att anses som viktigt bland människor. Ett annat centralt begrepp är *framing* som syftar till den kontext i vilken massmedierna sätter in ett visst ämne, ur vilken synvinkel det belyses. Denna kontext skapas av massmedierna genom urval, betoning, utslutning och bearbetning (McCombs 2004). I vår studie belyser vi detta genom att till exempel ta upp vem som får komma till tals i varje enskild artikel och vilka argument som lyfts fram i fildelningsdebatten.

4.2 Cultivation Theory

En annan teori som behandlar mediernas påverkan är George Gerbners *Cultivation theory*. Den innebär att medier har långsiktiga effekter på publiken. Av just denna anledning är teorin både

intressant och användbar då vi inte enbart intresserar oss för mediernas direkta verkningar. I vår studie försöker vi även att belysa hur medierna på längre sikt kan komma att forma folks uppfattning av fildelning i verkligheten. Gerbner bevisade att människor som var stora tv-konsumenter tenderade att överskatta våldets utbredning i samhället. Detta beror enligt honom på att våldet i tv är mer utbrett än vad våldet i samhället är, och personer som tittar mycket på tv påverkas därför av detta (Gerbner 1988). Applicerat på vårt fall innebär detta att medierna skulle kunna påverka och överdriva allmänhetens uppfattning om fildelningens utbredning. Det innebär även att människors nedladdningsvanor indirekt kan komma att påverkas.

Den främsta kritiken som riktats mot Cultivation theory inriktar sig på att man måste ta hänsyn till faktorer som kön, ålder, utbildning och andra demografiska variabler hos mediekonsumenterna (Miller 2005). Även John Fiske (1990) menar att det inte är tillräckligt att bara studera innehållet och därmed dra slutsatser om dess påverkan – man måste ta hänsyn till läsaren också. De flesta forskare är dock överens om att medierna påverkar publiken på ett eller annat sätt.

Katherine Miller (2005) har föreslagit en vidareutveckling av Cultivation theory som skulle innebära att medierna framkallar förstahands- och andrahandseffekter. Förstahandseffekter betyder att människor som tittar mycket på tv ofta överskattar risken att själva falla offer för ett brott. Andrahandseffekter påverkar den enskilde mediekonsumentens generella syn på världen (Miller 2005).

4.3 Social responsibility theory

Denis McQuail redogör för ett flertal olika synsätt på mediernas roll i samhället. Dessa kan skilja sig mellan olika nationer. En av dessa är *Social responsibility theory* som har sina normativa utgångspunkter i att medierna har förpliktelser och ansvar gentemot samhället (McQuail 1983). Medierna har en central funktion i samhället bland annat när det kommer till demokrati och politik. Ägandet och kontrollen över medier bör därför ses som ett allmänt åtagande med medföljande skyldigheter snarare än som ett privat privilegium för att driva en verksamhet. Detta faktum, att medierna har frihet under ansvar, bör de finna sig i. Några av de förpliktelser som McQuail (1983) menar att medierna har är; sanningskrav, korrekthet, objektivitet och balans. Hög standard i nyhetsrapporteringen är också en skyldighet som medierna har gentemot samhällsmedborgarna.

McQuail (1983) redogör för ett antal punkter som är utmärkande för Social responsibility theory. Förutom att medierna bör fullfölja sina förpliktelser gentemot allmänheten så bör de även undvika sådant som kan leda till brott, våld, civil olydnad samt ofredande av etniska minoriteter. Därför bör

medierna undvika att till exempel genom positivt vinklad rapportering uppmuntra till fildelning. Dock ska medierna ge tillgång till flera olika synvinklar och ge människor rätten att komma till tals i en debatt (McQuail 1983).

Även om teorin främst gäller nyhetsartiklar anser vi att den även är applicerbar på andra artikeltyper. Detta då fildelningsdebatten är ett för medierna unikt ämne. Fildelning är ett brott mot lagen och bör därför inte uppmuntras, varken i nyhetsartiklar eller på ledarsidan. En öppen debatt i medierna om till exempel stöld – som fildelning ofta jämförs med – vore otänkbar eftersom det kan tänkas påverka moraliteten i samhället (McQuail 1983). Givetvis kan även debatten om fildelning tänkas ha samma inverkan.

4.4 Journalistikens etiska problem

I *Journalistikens etiska problem* redogör Mats Ekström och Stig Arne Nohrstedt (1996) för nyhetsjournalistikens praktik och de motsättningar som existerar inom kåren. De menar bland annat att det förekommer stora klyftor mellan de journalistiska idealen och den rådande verkligheten. Centrala begrepp som sanning och korrekthet visar sig ofta vara beroende av verkliga förhållanden. Vidare visar de bland annat på att avsaknaden av kommunikation i djupare bemärkelse mellan till exempel nyhetstidningarna och deras läsare är av väsentlig betydelse för att få full insikt i den journalistiska etiken. Denna problematik kan tänkas vara betydligt mer påtaglig i rapporteringen kring fildelning då det är en kriminell handling som i många fall kommit att uppfattas som legitim. Detta kan innebära svårigheter för nyhetsmedierna i hur de bör förhålla sig i frågan.

4.5 Social närhet och moraliskt ansvar

I *Auschwitz och det moderna samhället* redogör Zygmunt Bauman (1989) för ett sätt att se på Förintelsen. Detta gör han genom att analysera de processer utmärkande för moderniteten som låg till grund för judeutrotningen. Till exempel tar han upp *fritt svävande ansvar* och *moralisk osynlighet*. Detta är begrepp som i många avseenden är relevanta även för fildelningsproblematiken. Genom att skapa ett avstånd mellan de som utför en handling och de som i slutändan drabbas av den undergrävs ansvaret. Bauman (1989) menar att många av de som var delaktiga i Förintelsen inte nödvändigtvis såg konsekvenserna av sitt handlande och därmed inte heller åtog sig något moraliskt ansvar. Då medierna är vår länk till omvärlden faller det sig naturligt att det även är de som upprätthåller närheten till densamma. Om man ser i medierna att ens handlingar får konsekvenser för någon specifik person eller grupp bör detta således inverka på hur man agerar i liknande situationer i framtiden.

4.6 Konsekvensetik

En viktig aspekt av vår studie är de konsekvenser av fildelning som medierna lyfter fram. Därför kommer vi att använda oss av några olika konsekvensetiska teorier för att besvara vår frågeställning ”Vilka konsekvenser kan mediernas framställning av fildelning tänkas få för folks nedladdningsvanor?”. De konsekvenser av fildelning som medierna belyser kan i sin tur tänkas få konsekvenser för människors syn på nedladdning.

Gemensamt för konsekvensteoretiska teorier är att de bedömer en handling som rätt eller fel beroende av vilka konsekvenser handlingen får. Olika konsekvensetiska teorier besvarar frågor rörande till exempel ”konsekvenser för vem?” eller ”vilket är målet?” på olika sätt (Collste 1996).

4.6.1 Etisk partikularism, utilitarism och förpliktelseuniversum

En annan konsekvensetisk teori är *den etiska partikularismen*. Enligt den måste varje enskild individ ta hänsyn till konsekvenserna för sin egen grupp innan han eller hon utför en handling. I det här fallet kan gruppen utgöras av till exempel den egna familjen eller företaget man jobbar på. Vad som sedan bedöms som den moraliskt rätta handlingen är det agerande som varit mest fördelaktigt för den egna gruppen och dess intressen (Collste 1996).

Till skillnad från synsättet inom den etiska partikularismen väljer man inom *utilitarismen* att se den större bilden. Här anser man att det är konsekvenserna för hela mänskligheten som man bör ta i beaktande innan man utför en handling, eller bedömer huruvida den är rätt eller fel. Det slutgiltiga målet är en värld där lyckan maximeras. Handlingar som bidrar till att lyckan i världen ökar (eller att ångesten minskar) är därmed även rätta handlingar (Collste 1996).

I *Auschwitz och det moderna samhället* beskriver Bauman begreppet *förpliktelseuniversum*. Det innebär bland annat att den mänskliga sidan av offren osynliggörs. Enbart inom detta konstruerade förpliktelseuniversum är moral av betydelse. Utanför dess gränser förkastas moral. Universumet skulle i vårt fall kunna tänkas vara skapat av medierna och därmed är det även medierna som bestämmer vilka parter som ingår i den socialt konstruerade sfären (Bauman 1989). I likhet med den etiska partikularismen tar man inom förpliktelseuniversumet endast hänsyn till den egna gruppen. En etiskt rätt handling är alltså en sådan som gynnar det sociala nätverk man befinner sig i. Om en handling drabbar någon utanför detta nätverk saknar dess konsekvenser betydelse. Parterna inom förpliktelseuniversumet osynliggör nämligen offrens mänsklighet (Bauman 1989).

5. Resultat och analys

I följande avsnitt presenterar vi de resultat vi funnit mest intressanta ur vår kvantitativa undersökning. I direkt anslutning till resultaten analyseras dessa kvalitativt med stöd av de tidigare presenterade teorierna. Exempel i form av citat från artiklarna lyfts fram för att styrka våra resonemang. Artiklar ur Sydsvenskan ges mest utrymme då det i den kvantitativa analysen visade sig att de i sin rapportering förhöll sig mer positiva till fildelning än Aftonbladet och Svenska Dagbladet.

5.1 Mediernas osäkerhet

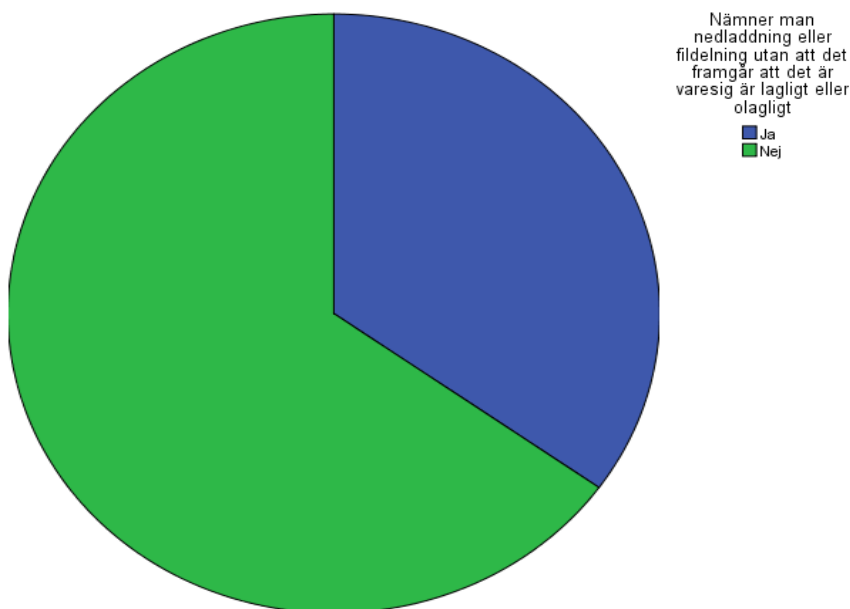
I nästan 35 procent av de studerade artiklarna benämns nedladdning eller fildelning varken som lagligt eller olagligt. Denna statistik skulle kunna vara ett tecken på att det existerar en osäkerhet i medierna, det vill säga att man står inför ett problem som man inte riktigt vet hur man ska tackla. Ett exempel på denna osäkerhet är artikeln *Fildelning störst på nätet* i Aftonbladet (2007-12-07) där det inte framgår att fildelning är olagligt eller att nedladdning är lagligt:

Fildelning av musik, film, program och spel över nätet står för över 80 procent av all datatrafik på internet [sic], visar en ny undersökning. I extremfallet utgör fildelningen 95 procent av all trafik. Det finns inget på internet [sic] som ens kommer i närheten av mängden datatrafik som skapas av fildelare världen över.

I en annan artikel (Sydsvenska Dagbladet 2007-05-09) där denna osäkerhet återfinns skriver man följande:

Innan fildelning och Myspace öppnade musikvärlden på vid gavel var det lätt att gilla obskyrkt öststatsmangel bara för att det var exotiskt.

Inte heller här framgår det att fildelning är illegalt. Det finns en risk att denna osäkerhet överförs på allmänheten, i linje med hur Gerbner (1988) beskriver sin cultivation theory. På grund av mediernas tvetydighet kan allmänheten i värsta fall uppfatta fildelning som ett mindre allvarligt brott, och att det därmed är något som man kan och bör hänge sig åt.

Figur 1: Nämner man nedladdning eller fildelning utan att det framgår att det är lagligt eller olagligt?

Ett exempel på ovanstående problematik är hur man i artikeln *Pirate Bay ska göra fildelare anonyma* i Sydsvenskan (2007-11-06) rapporterar om tekniken bakom illegal fildelning som om det vore positivt att fildelning snart kommer vara omöjligt att spåra:

Tanken är att den nya tekniken ska bli bättre jämfört med de nuvarande torrentfilerna bland annat genom att filerna kommer att innehålla metadata, alltså information som till exempel artist och genre om det rör sig om musik. Men framöver ska fildelarna också bli helt och hållet anonymiserade genom att man bygger in en teknik som gör deras ip-nummer omöjliga att spåra.

Det blir problematiskt när det blir tydligt att man inte har brytt sig om att undvika sådant som kan tänkas leda till brott och civil olydnad (McQuail 1983). Samtidigt finns det indikationer på att Sydsvenskan sänder ut motstridiga budskap i sin rapportering. Å ena sidan verkar man ha en positiv hållning mot fildelning medan man å andra sidan försöker balansera upp detta med en tydligt negativ rapportering kring ämnet. Detta förhållande kan bero på avsaknad av kommunikation mellan Sydsvenskan och dess läsare, det vill säga att den osäkerhet som avspeglas i ställningstagandet kring fildelning i grund och botten beror på att det råder osäkerhet kring vad läsarna egentligen efterfrågar (Ekström & Nohrstedt 1996).

5.1.1 Motstridiga budskap

För att exemplifiera några av de motstridiga budskap som sänds ut kan nyhetsartikeln *Surfa på nätet*

inte längre en åldersfråga i Sydsvenskan (2007-11-06) nämnas. Här benämns fildelning inte alls som något kriminellt;

De yngre svenska Internetanvändarna tar för sig av alla nätets möjligheter i form av bland annat fildelning, nätverkande, bloggande och spelande.

Fildelning står alltså att se som en ”möjlighet” och nämns tillsammans med legala nätaktiviteter av underhållningskaraktär. I artikeln *Skattenallare och fildelare* (Sydsvenskan 2007-11-19) är situationen en helt annan. Här nämns det klart och tydligt att fildelning är illegalt och man sticker inte under stol med sin negativa inställning till den heller:

Det går att se vissa likheter mellan skattefusk och fildelning. [...] Båda företeelserna är olagliga. [...] Både skattefusken och fildelaren kan betraktas som en sorts fripassagerare. De tar för sig av nyttigheterna utan att betala vad de kostar.

5.1.2 Fildelning eller stöld?

I *Skattenallare och fildelare* nöjer man sig inte med att påpeka att fildelning är olagligt utan man väljer även att jämföra det med ett annat brott. I *Musik bör säljas utan kopieringsskydd* (Sydsvenskan 2007-01-26) gör man en liknande jämförelse, där Bonnier Amigos verkställande direktör Ludvig Werner citeras;

Vi känner att konsumenterna får problem när det är lättare att spela (genom fildelning) stulen musik än legalt inköpt musik på vilken spelare man vill.

Ordvalet i detta uttalande skiljer sig mot hur Marie Nilsson, verkställande direktör för Mediavision, i artikeln *Nedladdning av musik tappar fart* i Svenska Dagbladet (2007-09-14) bemöter frågan ”Är de lagliga alternativen tillräckligt attraktiva?” rörande nedladdning. På frågan svarar hon:

Uppenbarligen blir de mer och mer lockande att använda men tyvärr måste vi konstatera att det inte är tillräckligt. Det är besvärligt för en legal bransch att konkurrera med något som illegalt är gratis.

Citatet visar på att fildelning – även bland dess motståndare – kommit att legitimeras då man benämner en kriminell handling som konkurrerande. Detta ter sig något underligt då man knappast skulle göra denna jämförelse om man rapporterade om något annat brott än fildelning. Till exempel skulle en butiksägare inte beklaga sig över svårigheterna i att driva en butik eftersom han tvingas

konkurrera med tjuvar.

5.1.3 Mediernas guide till brottets bana

I artikeln *Svårt stifta fildelningslagar – Kriget om upphovsrättslagstiftningen är internationellt* i Svenska Dagbladet (2007-07-26) diskuteras fildelningsdebatten. Argument från båda sidor förs fram, dock fokuserar man på de lagliga alternativen. Något märkligt avslutas artikeln med följande ordlista:

Cam. Piratkopia filmad i biosalongen, ofta med dålig bild- och ljudkvalitet.

Ts, telesync. Piratkopia filmad i salong, men ljudet taget från källan.

Tc, telecine. Piratkopia direkt från filmrullen.

Screener. Förhandskopia utskickad i lanseringssyfte, exempelvis inför Oscarsgalan.

Dvd-rip. Kopia på hyrd eller såld dvd.

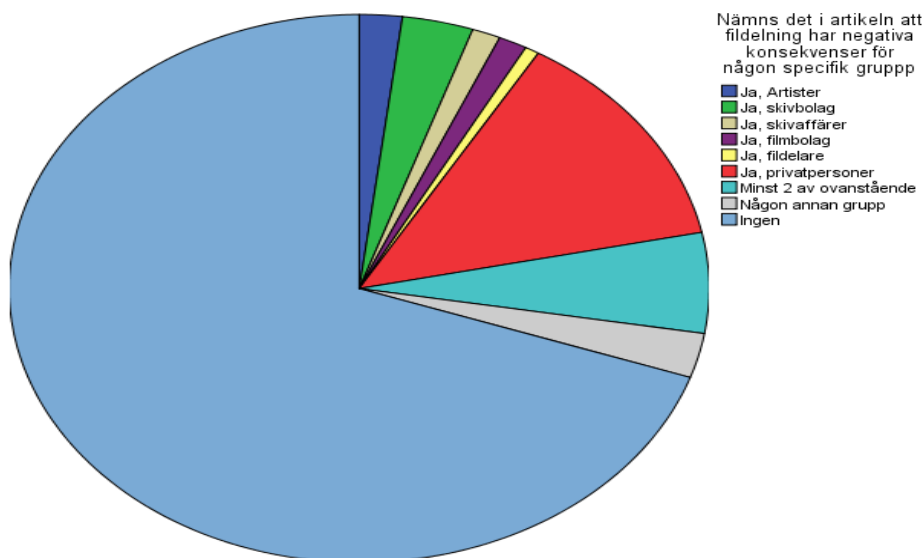
Crack. Programsnitt som sätter ett datorspelets kopieringsskydd ur funktion.

Naked. Undermålig kopia. Spelet fungerar inte, filmen är dåligt kopierad och så vidare.

Det mest intressanta med denna ordlista är inte att den egentligen inte har så mycket med själva artikeln att göra. Snarare ligger det intressanta i denna avslutning i att den fungerar som en instruktionsmanual för den som inte är bevandrad inom fildelningsens termer och uttryck. Utifrån McQuail (1983) kan man här ifrågasätta i vilken grad medierna tar sitt sociala ansvar då man exempelvis redogör för begreppet ”crack”. Detta kan tänkas leda till ett ökat användande av olika cracks och därmed även ökad kriminalitet. En person som laddat ner ett ej fungerande datorspel hade kanske valt att lösa problemet legalt genom att köpa spelet. I det här fallet hade det istället räckt med att läsa Svenska Dagbladet för att komma underfund med en alternativ, billigare och illegal lösning.

5.2 Ett offerlöst brott

I de artiklar vi studerat ter det sig i många fall som om fildelning och illegal nedladdning är ett brott som saknar offer. Detta är ovanligt när det rör sig om just kriminella handlingar. Stöld, som är det brott som mest frekvent jämförs med fildelning, har i andra sammanhang både tydliga offer och tydliga gärningsmän. I vår undersökning kom vi fram till att det sällan framgår att fildelning drabbar någon specifik grupp negativt, utöver de privatpersoner som juridiskt straffas som följd av att de fildelat (se figur 2).

Figur 2: Negativa konsekvenser av fildelning

5.2.1 Fritt svävande ansvar

Att fildelning i medierna framställs som ett brott utan offer gör att detta moderna fenomen har vissa likheter med det moderna samhälle som Bauman menar präglade Förintelsen. Många av de nazister som arbetade i koncentrationsläger hade uppgifter som inte direkt bidrog till att miljoner människor bragdes om livet, de var bara en instans i en lång process (Bauman 1989). Det avstånd som skapades mellan de som utförde handlingar och de som i slutändan drabbades av dem är en viktig punkt även i fildelningsproblematiken, så som den framställs i medierna. Att människor som laddar ner illegalt inte kan se några konsekvenser av sitt handlande bidrar sannolikt till att de inte heller känner något moraliskt ansvar, i likhet med många av de som arbetade i koncentrationsläger. Illegala nedladdare kan därför utöva kriminella handlingar utan att som vid andra brott känna, eller kanske ens vara medveten om att de är moraliskt fel. Här finner vi en central punkt, såväl inom fildelningsproblematiken som i Baumans teori, *det fritt svävande ansvaret*. Med McQuails (1983) sociala ansvarsteori i åtanke kan man fråga sig om medierna i sin rapportering bör ta sitt ansvar och framhäva att människor faktiskt drabbas av fildelning?

Att lösa problemet med det fritt svävande ansvaret genom att lägga det på medierna känns naturligt. Fildelning är ett brott, olikt andra brott, och mediernas osäkra rapportering gör att den moraliska osynlighet som Bauman (1989) redogör för blir mer påtaglig. Vad är rätt och vad är fel? Medierna förser oss med bilder av omvärlden som vi i många fall skapar vår världsbild kring (Gerbner 1988). På grund av detta kan mediernas bristande rapportering om fildelningens negativa konsekvenser ses som den blockad som skapar det avstånd som Bauman menar möjliggör omedvetet omoraliskt handlande.

Sydsvenskans, Aftonbladets och Svenska dagbladets osäkerhet i rapporteringen av fildelning smittar troligen av sig på läsarna (Gerbner 1988). Kan en person som bara gav fångarna i ett koncentrationsläger en tatuering på armen ses som delansvarig för Förintelsen trots att personen i fråga kanske var avskärmad från och därmed omedveten om de konsekvenser hans insats fick i ett senare led? Kan en person som laddar ner musik illegalt ses som ansvarig då personen inte ser vilka konsekvenser hans handling medför i slutändan? Medierna bidrar till att det fritt svävande ansvaret består eftersom att avståndet mellan de som begår den brottsliga handlingen och de som drabbas av den är för stort.

5.2.2 Konsekvenser – för vem?

Att det i medierapporteringen saknas offer för fildelning skulle ur ett konsekvensetiskt perspektiv kunna bidra till människors syn på nedladdning som en form av legitim kriminell handling. Detta då en handling enbart bedöms som rätt eller fel beroende på vilka konsekvenser den får. Om den inte får några negativa konsekvenser för någon, varför skulle den då vara orätt? (Collste 1996). I 69,4 % av artiklarna framgår det överhuvudtaget inte att någon drabbas negativt av fildelning, vilket givetvis kan påverka folks syn på denna olagliga handling. Detta eftersom medierna bidrar till att forma människors uppfattning av omvärlden, i detta fall förmedlas en bild av en omvärld, där en enligt lagen förbjuden handling inte resulterar i några negativa konsekvenser (Gerbner 1988).

Andra faktorer i artiklarnas innehåll som indirekt kan bidra till att göra fildelning legitimt och accepterat är att det på flertalet ställen lyfts fram positiva aspekter med företeelsen. I artikeln *Att få bort fildelning kostar mer än det smakar* (Sydsvenskan 2007-09-15), låter man en artist komma till tals i frågan:

Jag tillhör den grupp (som inte är så liten som branschen vill framhålla) musiker som gett mitt godkännande till att folk sprider och kopierar min musik. [...] Varför? För att jag trivs med det och tjänar pengar på det

Mediernas dagordningsfunktion blir här intressant. Även om det inte är journalisten själv som i sin rapportering för fram de positiva aspekterna med fildelning, så ramar man in ämnet då man endast låter en fildelningsförespråkare komma till tals – ett tydligt exempel på framing (McCombs 2004). Även Dearing och Rogers (1996) menar att mediernas sätt att rama in ett visst ämne påverkar allmänhetens uppfattning om detsamma.

Att fildelningsförespråkaren i citatet ovan är en artist är extra intressant. Detta eftersom det ytterligare stärker ovanstående resonemang om att fildelning i medierapporteringen saknar offer. I detta exempel framställs potentiella offer snarare som de som gynnas av den illegala nedladdningen. Detta är inget unikt exempel, som tabellen nedan visar så är hälften av alla artister som får komma till tals i artiklarna tydligt positivt inställda till fildelning.

	Vilken sida representerar de som får uttala sig i artikeln					
	För	Mot	Båda	Neutral	Ingen	Total
Musiker	50,0%	16,7%		33,3%		100,0%
Skivbolag		33,3%		66,7%		100,0%
Advokater		100,0%				100,0%
Fildelningsrepresentanter	100,0%					100,0%
Politiker	12,5%	50,0%	12,5%	25,0%		100,0%
Andra*	8,0 %	24,0%	8,0%	60,0%		100,0%
Flera av ovanstående		5,9%	82,4%	11,8%		100,0%
Ingen uttalar sig om fildelning i artikeln						100,0%
Total	5,9%	9,9%	11,2%	18,4%	54,6%	100,0%

Tabell 2: Vilken sida representeras i artiklarna?

* Exempel på andra kan vara representanter för antipiratororganisationer, skådespelare, m.fl.

Genom att förmedla denna bild av problematiken kring fildelning som ”ett brott utan offer” bidrar man sannolikt till en ökad brottslighet då medierna med sin dagordningsfunktion kan ha såväl långsiktig som kortsiktig påverkan på samhällskulturen (McCombs 2004). Handlingen att illegalt ladda ner musik från Internet blir med stöd av denna medierapportering därför inte en handling som ökar olyckan och ångesten i världen likt andra brott. Utifrån Collstes (1996) konsekvensetiska teorier kan man argumentera för att illegal nedladdning är konsekvensetiskt motiverad om artister i större utsträckning är förespråkare än motståndare till fildelning.

5.2.3 Den omvända logiken

Anmärkningsvärt är att de flesta som framställs som offer i artiklarna är de privatpersoner som juridiskt straffas som följd av att de delat ut upphovsrättsskyddat material. Speciellt intressant blir detta då fildelare framställs som offer medan de som verkligen drabbas av fildelning, till exempel

skivbolag, anonymiseras. Samtidigt framställs fildelarna som de verkliga offren, det vill säga att de kriminella personifieras. Exempel på detta återfinns i Sydsvenskan (2007-09-06):

Domen mot en 45-årig man från Borås som i december förra året dömdes till dagsböter för fildelning kommer inte att prövas av Högsta domstolen, enligt Borås Tidnings nätupplaga. Därmed står domen i hovrätten för västra Sverige om 80 dagsböter fast.

I detta citat beskrivs den dömde på ett sätt som underlättar för läsaren att relatera till honom som en verklig människa. Denna typ av beskrivning förekommer inte vid beskrivning av de riktiga offren i sammanhanget. De beskrivs snarare i termer som ”skivbolag”, ”skivbranschen” eller ”skivjätten”. Här kan man dra paralleller till Baumans (1989) beskrivning av förpliktelseuniversum där den ena parten omänskliggörs och därmed utesluts ur den socialt konstruerade sfären där moral saknar betydelse. I det här fallet är det ”skivbolagen”, ”skivbranschen” och ”skivjätten” som utesluts ur förpliktelseuniversumet på grund av denna anonyma framställning. 45-åringen har däremot givits en betydligt mer personlig beskrivning. Vi vet att det är en person av manligt kön, vi känner till hans ålder och vi vet var han bor. Dessutom har vi även fått reda på vilket sätt han har straffats. Däremot får vi inte reda på någonting om de verkliga offren.

Indirekt kan medierna ha bidragit till ovan nämnde 45-åringens kriminella handlingar genom sin många gånger legitimerande vinkling av fildelningsfenomenet. Eftersom det i medierna inte framgår att någon faller offer för den illegala nedladdningen leder det sannolikt till att läsarna överför denna föreställning till sin vardag och agerar därefter (Gerbner 1988). Medierna rapporterar således om kriminella handlingar som de själva indirekt kan ha uppmuntrat till.

5.2.4 Anonyma offer

Ett exempel på att det inte framställs som att någon specifik individ faller offer för fildelning är artikeln *Nedladdning hotar EMI* (Aftonbladet 2007-01-15;

Nya album med Robbie Williams och Beatles skulle ge klirr i julkassan hos brittiska skivjätten EMI. Men båda floppade. Nu sjunker EMI:s intäkter och anställda får sparken. EMI säger i en vinstvarning att bolagets intäkter för 2006 blir mellan sex och tio procent lägre än året innan. Orsakerna är bland annat den allmänna nedgången för skivindustrin inte minst på grund av illegal nedladdning och att julintäkterna blev klart lägre än förväntat.

Intressant i denna artikel är att de av fildelning negativt drabbade personerna anonymiseras och hålls gömda bakom beteckningar som ”anställda” och ”skivjätten EMI”. Även om man här gör en

ansats att belysa de negativa konsekvenserna faller argumenten platt då konkreta offer saknas. Vem är "skivjätten EMI" och vilka är de "anställda"? På grund av denna framställning där man inte tydligt målat ut en specifik grupp som offer kan man ur ett etiskt partikularistiskt perspektiv hävda att budskapet saknar förankring hos läsaren (Collste 1996). Den enda gruppen som enligt detta synsätt eventuellt skulle kunna tänkas påverkas av budskapet är de som jobbar inom skivbolagsbranschen. Hade man däremot gjort ett mer djupgående reportage där man intervjuat och gjort personliga porträtt av "de anställda" kan man anta att fler grupper i samhället sympatiserat med budskapet. Dessutom hade det kunnat bidra till att fildelningen minskade tack vare att fler människor därmed blivit uppmärksammade på att det faktiskt är deras medmänniskor som drabbas av detta brott (Gerbner 1988). Detta sätt att framställa offer i fildelningsdebatten är genomgående i de artiklar vi studerat.

Utifrån vad Bauman (1989) skriver om förpliktelseuniversum kan man argumentera för att anonymiseringen av offren bidrar till ett omänskliggörande av desamma. Denna typ av rapportering skulle kunna innebära att de som drabbas av fildelning har uteslutits ur förpliktelseuniversumet. Därmed spelar frågor rörande moral ingen roll om någon som tagit till sig av denna rapportering själv skulle välja att hänge sig åt illegal nedladdning. "Skivjätten EMI" och "de anställda" är utmärkta exempel på hur man omänskliggjort offer för fildelning. Därmed blir det lättare för läsarna att avskärma sig från konsekvenserna av sina handlingar eftersom de som drabbats inte är en del av det socialt konstruerade nätverk där moral är av betydelse. Enligt tidningarnas framställning är fildelning visserligen ett brott men offren det skördar är antingen anonyma eller osynliga i medierapporteringen.

5.3 "Alla andra gör ju det"

Fildelning är, som vi tidigare nämnt, ett speciellt brott som i viss utsträckning legitimerats i vårt samhälle. I Sydsvenskan, Aftonbladet och Svenska dagbladet lyfter man i sin rapportering på flera ställen fram statistik rörande människors nedladdningsvanor eller attityder till nedladdning. Ett exempel som är talande för hur det i flertalet artiklar ser ut är följande citat, taget ur Sydsvenskan (2007-11-19):

Av utredningen Musik och film på Internet – hot eller möjlighet? (Ds 2007: 29) framgår att omkring 1,3 miljoner svenskar ägnar sig åt fildelning, drygt 600 000 varje vecka.

Denna typ av statistik kan tänkas ha en central roll i legaliseringsprocessen av illegal nedladdning. Det kan tänkas att läsare av artiklar, innehållandes statistik av ovanstående slag, förses med

budskapet att fildelning är ett ofarligt och oförargligt brott. Mediernas roll som dagordningsättare blir intressant här då man väljer att rapportera om den illegala nedladdningens utbredning samt folks positiva attityder till densamma. Man presenterar inte någonstans statistik på hur många som är mot fildelning (McCombs 2004). Ett exempel på hur bland annat Sydsvenskan (2007-04-26) valt att rama in och vinkla sin rapportering syns i följande citat:

Nästan sex av tio unga tycker inte att det finns några bra alternativ till illegal fildelning [...] De viktigaste orsakerna är att det ger möjlighet att titta när man vill och att det är enkelt och smidigt.

Ovanstående citat är intressant ur mer än en aspekt. Man lyfter fram att en majoritet av unga människor försvarar den illegala nedladdningen för att det saknas bra alternativ, och man tar även upp vilka fördelar den illegala nedladdningen har då man beskriver den som enkel och smidig. Förvisso framgår det i artikeln att fildelning strider mot lagen, men det beskrivs ändå som om det vore ett likvärdigt konkurrerande alternativ till laglig nedladdning. Återigen är det mediernas sätt att rama in och vinkla som har betydelse, man väljer att belysa praktiska fördelar med fildelning men inte eventuella nackdelar (McCombs 2004). Enligt Gerbners (1988) Cultivation Theory skulle denna typ av rapportering kunna bidra till att forma människors syn på nedladdning som smidig och enkel, snarare än som olaglig. I hela 15 % av de studerade artiklarna nämns praktiska fördelar med fildelning, så ovanstående citat är ingen engångsföreteelse. Ytterligare fördelar presenteras i nedanstående citat ur Svenska Dagbladet (2007-09-04). Att det är gratis, enkelt och praktiskt är information som läsarna ständigt möts av;

Som förklaring till varför de kopierar filmer och skivor de inte har rätt till och som de skulle kunna köpa i affären, säger 62 % att det är enkelt och praktiskt, och 49 % att det är gratis.

Återigen framgår det relativt tydligt att det inte är lagligt, men samtidigt lägger man fokus på de praktiska fördelar som människor upplever med fildelning. Dessa fördelar är enbart sådana som gynnar den enskilde individen, den som laddar ner illegalt. Rapporteringen rörande laglig nedladdning är av motsatt karaktär. När laglig nedladdning nämns beskrivs den ofta som krånglig och dyr. Ett exempel på detta återfinns i Svenska Dagbladet (2007-08-02):

Enligt en ny rapport från Entertainment Media Research har 43 procent laddat ner musik olagligt, en ökning från fjolårets 36 procent. Digitala kopieringskydd och dyra onlinebutiker anses vara de främsta orsakerna till att piratkopieringen inte visar några tecken på att försvagas.

Här ges återigen en bild som framhäver illegal nedladdning som det bästa alternativet för den enskilde individen. Man ”försvarar” den ökande kriminaliteten genom att lyfta fram negativa aspekterna med de lagliga alternativen. Förvisso beskriver artikeln bara en genomförd undersökning, men i slutändan är det ändå medierna som väljer hur det ska vinklas (McCombs 2004). Gemensamt för de studerade artiklarna är att det ständigt vinklas likt ovanstående citat. Fokus läggs på de som begår den brottsliga handlingen men man försvarar dem indirekt genom att lyfta fram deras argument i debatten.

5.3.1 Lagligt men krångligt och dyrt

Att medierna väljer att framställa legal nedladdning som krångligt och dyrt ökar förmodligen inte chanserna att fildelare ska hoppa av sin brottsliga bana. Nackdelarna med legal nedladdning bör inte nödvändigtvis vara en uppfattning som är implementerad hos allmänheten. Till exempel kan nämnas att de legala nätbutikerna alltid erbjuder ett billigare pris än vad de fysiska butikerna gör. Kan man då verkligen säga att det är dyrt? Man kan misstänka att begreppet ”dyrt” här sätts i relation till kostnaden för illegal fildelning. Om man som läsare själv aldrig utforskat möjligheten att ladda ner legalt finns det därmed en risk att man aldrig heller kommer att försöka sig på det (Gerbner 1988).

Denna typ av rapportering, där man belyser praktiska fördelar med fildelning, och negativa aspekter med lagliga alternativ, kan i det närmaste ses som indirekt uppmuntran till att hänge sig åt fildelning. Man kan givetvis fråga sig vilket ansvar medierna har i denna fråga. Den balans som McQuail (1983) menar att medierna ska ha i sin nyhetsförmedling samt de olika synvinklar de ska ge tillgång till kan ifrågasättas då man i artiklarna enbart lyfter fram människors positiva syn på fildelning. Genom att rapportera på detta sätt kan intrycket bli att fildelningens utbredning är större än vad den faktiskt är (Gerbner 1988). Både bilden av antalet som fildelar och antalet som sympatiserar med företeelsen riskerar att bli snedvriden eftersom de dominerande bilderna i medierna färgar av sig på de antaganden människor gör om sin omvärld (McCombs 2004). Om människor möts av bilden att ”alla andra gör ju det” så ökar troligen sannolikheten för att de själva också börjar ladda ner illgalt. Mediernas sätt att föra fram och vinkla statistik rörande fildelning kan därmed vara en bidragande orsak till den ökande illegala nedladdningen.

5.4 Socialt ansvar

I vår undersökning har vi funnit att över två tredjedelar av de som uttalar sig positivt om fildelning gör detta i Sydsvenskan. Detta är en aspekt som blir särskilt intressant att belysa med hänsyn till hur

man i artikeln *Sydsvenskan försöker skildra så neutralt som möjligt* (2007-09-29) väljer att uttala sig om sin egen rapportering rörande fildelning:

Nedladdning är en stor del av många kulturkonsumenters vardag. Sydsvenskan försöker skildra denna verklighet så neutralt som möjligt.

Ovanstående citat bidrar till en del frågetecken. Till exempel kan man undra varför det är så viktigt för Sydsvenskan att förhålla sig så neutrala som möjligt i sin rapportering. Fildelning är ett brott mot lagen och därför har man ingen skyldighet att vara objektiv. Man hade aldrig valt att uttala sig på samma sätt om det till exempel hade rört misshandel. Följden blir därmed att Sydsvenskan brister i de förpliktelser man har gentemot allmänheten. Detta då man ignorerat en aspekt som mycket väl skulle kunna uppfattas som en uppmuntran till kriminalitet. (McQuail 1983). I förlängningen kan detta komma att bli ytterst problematiskt då det är budskap som kan sägas dominera läsarens uppfattning om sin omvärld (McCombs 2004).

I samband med ovanstående resonemang bör man även diskutera relationen mellan hur medierna framställer fildelning och hur de därigenom förmedlar moral. Vi har funnit att artiklarna vi studerat har en tendens att föra in fildelningsdebatten i en specifik fåra. Debatten har alltså kommit att bli ett exempel på mediernas framing (McCombs 2004). Till exempel lägger man hellre vikt vid den ekonomiska än den moraliska problematiken i de fall där fildelning jämförs med stöld.

5.4.1 Ekonomisk framing

I *Jag var obildbar* i Svenska Dagbladet (2007-12-21) intervjuas den svenske musikern Tomas Ledin. På frågan om man kan ladda ner låtar på hans egen hemsida svarar han följande:

Det finns några sajter där man kan ladda ner mina låtar. Och betala för det. Sedan finns det ännu fler där man bara kan stjäla dem. Den illegala nedladdningen är ett stort problem, men att jag skulle gå ut i det offentliga rummet och debattera, det är inte aktuellt. Jag är inte trovärdig, jag har sålt alldeles för många skivor. Men det är en tuff situation för nya artister.

De budskap som denna artikel sänder ut kan tolkas som att det inte är moraliskt fel att hänge sig åt fildelning så länge det bara rör sig om rika artisters alster. Med denna situation i åtanke börjar vi närma oss McCombs (2004) resonemang om framing och de ekonomiska aspekter som vi tidigare nämnt. Detta blir särskilt påtagligt i intervjun med Ledin när frågan om nedladdning senare sätts i samband med frågan ”Har du haft någon escape-plan om inte musiken skulle funka längre?”. Även

om det här inte sägs rakt ut kan man ändå skönja ett budskap som sätter samband mellan fildelning och de ekonomiska nackdelar den kan komma att innebära.

Den typ av ekonomisk framing som använts i ovanstående exempel vittnar om ett i grund och botten negativt förhållningssätt gentemot fildelning. Trots detta finns det ändå exempel på hur man använt sig av ekonomisk framing för att belysa ämnet i betydligt mer positiva tongångar. I artikeln *Skattenallare och fildelare* (Sydsvenskan 2007-11-19) uttalar sig politikern Johan Linander (c) enligt följande;

Man måste se möjligheterna att tjäna pengar på nya sätt, och inte på att sälja plastbitar med musik på.

Intressant i ovanstående citat är att man återigen väljer att belysa fildelning ur ett ekonomiskt perspektiv. Samtidigt problematiserar man inte heller fildelning och precis som i Tomas Ledins uttalande finns det inget som pekar på att det skulle vara moraliskt felaktigt. Den här typen av rapportering talar snarare för än emot fildelning vilket är problematiskt då det på lång sikt kan tänkas uppmuntra allmänheten till att hänge sig åt kriminella handlingar. Varför skulle man undvika att ladda ner illegalt när det enbart sätts i samband med ekonomi? Majoriteten av tidningsläsarna är fattigare än stjärnor som Tomas Ledin och Robbie Williams. Av denna anledning kan man tänka sig att en ekonomisk framing av fildelning är ett steg i processen mot att ytterligare legitimera en illegal handling.

6. Diskussion

Som vi tidigare nämnt ska medierna inte uppmuntra till kriminella handlingar. Trots detta finns det ändå tecken som tyder på att de gör det. Hur kommer detta sig? Vi misstänker att fildelning är ett brott som mer och mer kommit att framstå som fullt legitimt för gemene man att hänge sig åt. En förklaring kan vara att lagen mot fildelning är relativt nyinstiftad och att det för mindre än två år sedan var helt lagligt att ladda ner upphovsrättsskyddat material. Dessutom bör man poängtera att det är ofta väldigt lätt att komma undan med fildelning. En lag som ingen följer är en onödig lag och kanske är det därför medierna i sin rapportering ofta skriver om fildelning utan att fördöma den. Ser rapporteringen ut så här på grund av att medierna är bekanta med allmänhetens inställning till fildelning och rapporterar därefter? Eller är allmänhetens inställning till fildelning en direkt följd av medierapporteringen? Vi tror inte att medierna ensamma styr människors nedladdningsvanor. Däremot är vi övertygade om att medierna har en mycket stor roll i uppbyggandet av varje enskild individs attityd gentemot fildelning.

I de artiklar vi studerat har vi noterat att fildelning emellanåt framställs som kriminellt, medan det i andra fall snarare framstår vara en tjänst som dagens moderna teknik erbjuder människan att ta del av. Denna tvetydighet anser vi vara ett bevis på den osäkerhet inför fenomenet fildelning som florerar inom medierna. Givetvis är det problematiskt att det inte verkar finnas en utarbetad agenda om hur man ska förhålla sig till den här typen av kriminalitet. För det är så man måste se på fildelning, det vill säga som ett brott, trots att det har kommit att avdramatiseras. Man kan lätt tänka sig händelseförloppet om medierna hade valt att förhålla sig lika släpphänt till andra typer av brott. Eller bör vi ha andra krav på medierapporteringen kring fildelning? Om man läser om ett bankrån vet mer eller mindre alla om att detta är olagligt, utan att det uttryckligen framgår i texten. Gäller samma sak för fildelning? Svaret är med största sannolikhet nej, vilket delvis kan bero på medierapporteringen. Den osäkerhet som förmedlas överförs till mediekonsumenterna och därmed är det i slutändan medierna som måste ta sitt ansvar.

I fildelningsdebatten verkar det vara av stor vikt att båda sidor ska få komma till tals. Man kan fråga sig varför detta är viktigt. Visserligen har debatten kommit att blossa upp och skapat stora rubriker men varför ska båda sidor få komma till tals? Visst bör en dömd fildelare ha rätten att försvara sig i medierna. Men är det verkligen rätt att fildelningsförespråkare får uttala sig fritt i medierna? Man kan dra paralleller till hur svenska medier behandlat diverse högerextrema partier. En taktik har länge varit att man ska försöka tiga ihjäl dem genom att inte låta dem få något medialt utrymme. Borde denna taktik inte kunna ses som lämplig för att handskas även med till exempel Piratbyrån?

Historien har lärt oss vad som kan ske när högerextrema partier ges utrymme att föra fram sina åsikter. Däremot har vi ännu inte getts tid att betrakta vilka konsekvenser fildelning på lång sikt kan få. Kanske är detta roten till mediernas osäkerhet?

Jämfört med Aftonbladet och Svenska Dagbladet utmärker Sydsvenskan sig i sin rapportering. Att man har en så pass positiv vinkling bör ses som problematiskt. Detta då klyftan mellan Sydsvenskan och övriga tidningar växer vilket ytterligare bidrar till den ökade osäkerheten man som mediekonsument tar del av. Till exempel är det inte orimligt att anta att man som mediekonsument oftast läser ett antal olika tidningar. Om man exempelvis läser Sydsvenskan på morgonen och på kvällen läser Aftonbladet har man genast bemötts av motstridiga budskap. Givetvis är detta inte något som i sig är särskilt anmärkningsvärt. Men man kan misstänka att denna problematik bottnar i en medial osäkerhet kring vad läsarna egentligen efterfrågar.

Med bakgrund av de resultat vi har presenterat skulle det i framtida undersökningar vara intressant att djupare analysera vilka bakomliggande faktorer det är som framkallar kriminella beteendemönster hos de som väljer att hänge sig åt fildelning. Detta för att kunna mäta mediernas påverkan på människors nedladdningsvanor. I vår uppsats är detta något vi egentligen bara kunnat spekulera om utifrån olika teoretiska resonemang.

Vilken sida man än väljer att ta i fildelningsdebatten är det ett ofrånkomligt faktum att det rör sig om en kriminell handling. Dock tyder mediernas framställning av detta brott på att det i många avseenden skiljer sig från andra typer av brottslighet. Fildelning kan sägas ha blivit legitimerat av allmänheten, vilket det finns ett antal olika anledningar till. Till exempel är det intressant att se att en så pass stor andel av artisterna som uttalar sig i medierna är för fildelning. Då är det inte konstigt om allt fler människor väljer att införskaffa musik illegalt.

Avslutningsvis vill vi poängtera vår övertygelse om att en stor del av fildelningsproblematiken kan tillskrivas mediernas osäkerhet inför ämnet. Lösningen bör vara striktare regelverk kombinerat med en gemensam agenda över hur den här typen av brottslighet ska behandlas i medierna.

Referenser

Litteratur

Bauman, Zygmunt (1989). *Auschwitz och det moderna samhället*. Göteborg: Daidalos

Collste, Göran (1996). *Inledning till etiken*. Lund: Studentlitteratur

Dearing, James W., Rogers, Everett M. (1996). *Agenda-Setting (Communication Concepts)*. London: Sage Publications

Ekström, Mats, Nohrstedt, Stig Arne (1996). *Journalistikens etiska problem*. Stockholm: Rabén Prisma

Ekström Mats, Larsson, Larsåke (red.) (2000). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Fiske, John (1990). *Kommunikationsteorier. En introduktion*. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Gerbner, George (1988). *Violence and terror in the mass media*. Paris: Unesco

McQuail, Denis (1983). *Mass communication theory*. London: Sage Publications

Miller, Katherine (2005). *Communications theories: perspectives, processes and contexts*. New York: McGraw-Hill

Östbye, Helge, Knapskog, Karl, Helland, Knut, Larsen, Leif Ove (2004). *Metodbok för medievetenskap*. Trelleborg: Berlings Skogs

Internet

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=967389

Artikel från NE hämtad 2008-04-16.

Uppdaterad 2008.

<http://regeringen.se/sb/d/6143/a/55366>

Artikel från regeringen.se hämtad 2008-04-16.

Uppdaterad 19 december 2005.

Artiklar

Samtliga artiklar är hämtade 31 mars, 2008. Utskrifter i författarnas ägo.

Aftonbladet

Bergfeldt, C. (den 24 september 2007). Pirate Bay polisanmäler mediebolag - De förstör. *Aftonbladet* .

Bjurman, P. (den 14 februari 2007). Svensk fildelning - omtalad i USA. *Aftonbladet* .

Bolme, T. (den 29 september 2007). Varför ska inte vi få lön? - Tomas bolme, Dan Buthler och Dag Öhrlund: Vår ljudbok stals och tjuven hyllans som en hjälte. *Aftonbladet* .

Danielsson, K. (den 28 maj 2007). OK att ladda ner från nätet - sex av tio unga män säger ja till fildelning. *Aftonbladet* .

Ekelund, M. (den 11 september 2007). Nedladdning ska rädda dvd-branschen - Ny nedladdningsstation på marknaden nästa år. *Aftonbladet* .

Gröning, L. (den 28 oktober 2007). SKRIV MEJLA SMS:a - Kreatörer och politiker: Ny teknik och upphovsrätt måste kunna samsas. *Aftonbladet* .

Karlsson, U. (den 15 juli 2007). S- Karlsson och Hamrén: Modern tekink ska göra det enklare att betala för sig. *Aftonbladet* .

Kling, L. (den 19 september 2007). Bli din egen artist - med telefonen. *Aftonbladet* .

Kling, L. (den 22 augusti 2007). Räisänen vill tvinga skivan på lyssnarna. *Aftonbladet* .

Kling, M. (den 3 augusti 2007). MUSIK. *Aftonbladet* .

Larsson, M. (den 27 juni 2007). Rena knytnäven. *Aftonbladet* .

Magnusson, P. (den 23 mars 2007). Rädda vinylen i helgen - Man komme rju aldrig glömma när cd:n kom och dödade lp:n. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 7 december 2007). Fildelning störst på nätet. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 3 april 2007). Gratis böcker i mediejukeboxen. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 22 november 2007). Hendricks gör en Radiohead. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 31 augusti 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 16 maj 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 20 juli 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 1 augusti 2007). Ladda ner - 7 svarta pärlor. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 24 september 2007). NBC erbjudet gratis nerladdning. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 15 januari 2007). Nedladdning hotar EMI. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 23 april 2007). Nightwish släpper singel. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 14 februari 2007). Sluta hyckla - Ge Las Vegas ett proffslag. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 2 november 2007). Sverige - Topplistan. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 13 juni 2007). Svårt hitta skyldig till fildelning - 45-åring dömd till 80 dagsböter. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 2 november 2007). Veckans. *Aftonbladet* .

Okänd författare. (den 20 juli 2007). Även dvd-visningen har störningar. *Aftonbladet* .

Pettersson, P. (den 5 juni 2007). Ladda ner gratis från nätet – GRATIS - Bästa sajterna för musik & film...helt lagligt. *Aftonbladet* .

Pettersson, P. (den 22 februari 2007). Så får du 2300 kanaler - gratis - koppla bredband och dator till din tv. *Aftonbladet* .

Sigander, M. (den 19 december 2007). De övre skikten är väldigt ljusskygga - The Scene branschens stora fiende i fildelningskriget. *Aftonbladet* .

Steen, H. (den 11 oktober 2007). Smärtsamt starka låtar - till vilket pris som helst. *Aftonbladet* .

Åberg, A. (den 13 augusti 2007). Bokhöst i din mp3-spelare - ljudböckerna tar sig in i hörlurarna. *Aftonbladet* .

Svenska Dagbladet

Aagård, M. (den 5 november 2007). Helt obegriplig Bergmanhyllning. *Svenska Dagbladet* .

Amster, H. (den 16 augusti 2007). Lennon på Itunes trots konflikt. *Svenska Dagbladet* .

Augustsson, T. (den 26 januari 2007). Blänkande snabba mobiler. *Svenska Dagbladet* .

Augustsson, T. (den 30 augusti 2007). Kopplar greppet om rivalerna. *Svenska Dagbladet* .

Bernhardsson, J. (den 8 maj 2007). Glädjande trendbrott av Bredbandsbolaget. *Svenska Dagbladet* .

Born, H. v. (den 10 augusti 2007). Det är filmens tur att få del av satsningar. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 23 augusti 2007). Bakslag för ny fildelningslag. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 27 april 2007). Cissi Elwin vill satsa på nedladdning. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 7 mars 2007). Film släpps snabbare på nätet. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 20 april 2007). Hur kommer vi att betala för film och musik på nätet i framtiden? *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 25 april 2007). Laglig nedladdning sågas av ungdomar - Dåligt filmutbud och krångliga nättjänster enligt ny undersökning. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 3 april 2007). Ljudbokspirat stäms i tingsrätten. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 2 maj 2007). Ljusare tider för biograferna. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 10 juli 2007). Lättare komma åt fildelare. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 14 juli 2007). Medieindustrin mobilanpassar sig - Artisterna gör specialversioner av sina låtar som ringsignaler. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 14 september 2007). Nedladdning av musik tappar fart - tillväxt för digital försäljning har sjunkit drastiskt i år. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 17 november 2007). Nej till EU-förslag om fildelning. *Svenska Dagbladet* .

Brandel, T. (den 9 februari 2007). Nya anmälningar mot fildelare. *Svenska Dagbladet* .

- Brandel, T. (den 11 augusti 2007). Universal ger upp mp3-skydd. *Svenska Dagbladet* .
- Brandel, T. (den 20 september 2007). Ökat intresse för att gå på konsert - Fler beredda att köpa dyra konsertbiljetter när allt färre skivor säljs. *Svenska Dagbladet* .
- Damberg, J. (den 19 januari 2007). Entägen jakt på skivkontrakt. *Svenska Dagbladet* .
- Dunér, H. (den 5 maj 2007). Bonnier vill samarbeta med Stenbeck. *Svenska Dagbladet* .
- Dunér, H. (den 12 augusti 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 4 oktober 2007). Beatrice Ask regerar. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 11 oktober 2007). Dags att gräva ner stridsyxan. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 2 augusti 2007). Fler nätpirater. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 14 juni 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 12 oktober 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 29 april 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 6 maj 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 10 augusti 2007). Jay Leno kliver ut på nätet. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 27 november 2007). Klippt för franska pirater. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 17 september 2007). Prince vill sänka nätets musikpirater. *Svenska Dagbladet* .
- Erlandsson, A. (den 7 oktober 2007). Utmanarna faller. *Svenska Dagbladet* .
- Ewenfeldt, B. (den 24 maj 2007). Nedladdning får skivindustrin att rasa. *Svenska Dagbladet* .
- Gudmundsson, P. (den 7 juli 2007). 22 timmar tv - tre lärdomar. *Svenska Dagbladet* .
- Haraldsson, A. (den 5 oktober 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .
- Henriksson, K. (den 2 november 2007). Skämten hotar tystna i Hollywood. *Svenska Dagbladet* .
- Henriksson, K. (den 11 september 2007). Teatrar agerar mot nätpirater. *Svenska Dagbladet* .
- Holago, ü. (den 13 juli 2007). Uppstickare i en mansdominerad värld. *Svenska Dagbladet* .

Ingelman-Sundberg, C. (den 16 juni 2007). Allt fler böcker ladda ner illegalt - Problemet med piratkopiering av bästsäljare växer inom bokbranschen. *Svenska Dagbladet* .

Ingelman-Sundberg, C. (den 13 juni 2007). Fildelare fick böter i hovrätten. *Svenska Dagbladet* .

Ingelman-sundberg, C. (den 29 maj 2007). Hovrätten vägleder i fildelningsmål. *Svenska Dagbladet* .

Jönsson, M. (den 21 oktober 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Svenska Dagbladet* .

Kalmteg, L. (den 31 mars 2007). Premiär för gratis nedladdning. *Svenska Dagbladet* .

Körsell, A. (den 13 januari 2007). Allt fler väljer att ladda ner litteratur - Försäljningen av böcker i mp3-format har mer än fördubblats. *Svenska Dagbladet* .

Körsell, A. (den 13 januari 2007). Billigt format för uppstickare Ljudböcker och musik. *Svenska Dagbladet* .

Lokko, A. (den 20 juli 2007). Korkad tokexpansion. *Svenska Dagbladet* .

Okänd författare. (den 2 maj 2007). "Vi måste hjälpa fildelare leva lagligt". *Svenska Dagbladet* .

Okänd författare. (den 13 december 2007). Antipiratbyrån fick agera polis. *Svenska Dagbladet* .

Okänd författare. (den 19 april 2007). Jelinek ger ut bok på nätet. *Svenska Dagbladet* .

Okänd författare. (den 19 januari 2007). Nedladdning lyfter skivbransch. *Svenska Dagbladet* .

Okänd författare. (den 4 september 2007). Vem vill vara ärlig när fuskarna går fria? *Svenska Dagbladet* .

Pallas, H. (den 2 mars 2007). Ambitiösa dvd-utgåvor tar plats i hyllan. *Svenska Dagbladet* .

Peter Hammarbäck, T. O. (den 4 september 2007). Operatörer måste stänga av fildelare - Skivbranschen gläds åt förslag i ny utredning som presenterades igår. *Svenska Dagbladet* .

Pettersson, J. (den 3 januari 2007). Beatles snart ute på nätet. *Svenska Dagbladet* .

Sjöstrand, J. (den 12 december 2007). Högre moms på ljudbok på nätet - Sverige slåss i EU för att behålla låg skatt på digitala böcker. *Svenska Dagbladet* .

Sjöstrand, J. (den 26 juli 2007). Svårt stifa egna fildelningslagar - Kriget om upphovsrättslagstiftningen är internationellt. *Svenska Dagbladet* .

Snickars, P. (den 15 maj 2007). Användarna utmanar om mediemakten. *Svenska Dagbladet* .

Stoltz, P. (den 21 december 2007). Jag var obildbar. *Svenska Dagbladet*.

Svensson, K. (den 15 juni 2007). Biopubliken vill ha mer än film - upplevelsen kring biobesöket betyder allt mer enligt ny undersökning. *Svenska Dagbladet* .

Åkerblom, M. (den 25 april 2007). Fildelning ger ökad statlig styrning av film. *Svenska Dagbladet* .

Sydsvenskan

Andersdotter, A. K. (den 24 november 2007). Fel låta käranden utreda ett brott. *Sydsvenskan* .

Berg, S. (den 14 december 2007). Släpp loss! Mysigt med maskerad. *Sydsvenskan* .

Chukri, R. (den 23 september 2007). Svenska kanaler inte oroliga för konkurrensen. *Sydsvenskan* .

Ekström, A. (den 16 juni 2007). Under alla peruker döljs en fildelare. *Sydsvenskan* .

Engström, H. (den 31 december 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .

Engström, H. (den 29 oktober 2007). Nätpiraternas ofrivilliga hjälta Malmöbandet Lambot bryter musikbranschens invanda mönster. *Sydsvenskan* .

Ewenfeldt, b. (den 25 maj 2007). Fortsatt ras för skivindustri - Illegal nedladdning orsak enligt branschen. *Sydsvenskan* .

Hammar, E. (den 18 februari 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .

Hedling, O. (den 30 maj 2007). Ett filmmönster på väg att försvinna. *Sydsvenskan* .

Hyd, H. (den 8 september 2007). "Fildelning kan inte hindras med lagar". *Sydsvenskan* .

Höök, L. (den 23 mars 2007). Idrottslever tar motion till riksdagen. *Sydsvenskan* .

Jaderup, A. (den 5 september 2007). Brilljanta spår från Lelmans enrummare. *Sydsvenskan* .

Joachim Smith, F. L. (den 9 maj 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .

Kaprijanko, A. (den 7 juli 2007). Internetoperatörer kan ställas till ansvars för olaglig fildelning. *Sydsvenskan* .

Kaprijanko, A. (den 10 juli 2007). Lagförslag underlättar fildelarjakt. *Sydsvenskan* .

Klepke, A. (den 15 september 2007). Att få bort fildelning kostar mer än det smakar. *Sydsvenskan* .

- Kuprijanko, A. (den 19 december 2007). Avstängning av fildelare får kritik. *Sydsvenskan* .
- Kuprijanko, A. (den 5 Oktober 2007). Expert dömer ut förslag på ny lag om fildelarjakt
Lundaprofessor undrar --.Varför regeringen vinklar om EU-direktivet. *Sydsvenskan* .
- Kuprijanko, A. (den 13 juni 2007). Fyra låtar för lite - fildelarnas framtid oviss. *Sydsvenskan* .
- Kuprijanko, A. (den 6 november 2007). Pirate Bay ska göra fildelare anonyma. *Sydsvenskan* .
- Kuprijanko, A. (den 23 februari 2007). Skivbolag vill ändra Melodifestivalen - Känner sig hotade
av nedladdning. *Sydsvenskan* .
- Kuprijanko, A. (den 21 december 2007). Skivbolagen tror inte på billigare nätlåtar - Skyller på
olaglig nedladdning. *Sydsvenskan* .
- Kuprijanko, A. (den 9 februari 2007). Skivbranschen vill skrämman svenska hubbar. *Sydsvenskan* .
- Lignell, a. (den 10 december 2007). Nokia satsar på fri nedladdning av musik. *Sydsvenskan* .
- Lindberg, T. (den 17 december 2007). Nyttig Bellmanhistoria. *Sydsvenskan* .
- Lindskoug, F. (den 21 februari 2007). Plus på karmakontot Timbuktus nya väcker hela
albumkonceptet till liv. *Sydsvenskan* .
- Lundborg, C. E. (den 2 februari 2007). Varför gör kärnkraftsindustrin räddningsövningar?
Sydsvenskan .
- Mildner, A. (den 24 april 2007). Fildelning kan rädda det sociala tv-tittandet. *Sydsvenskan*.
- Nilsson, J. (den 29 september 2007). Sydsvenskan försöker skildra så neutralt som möjligt.
Sydsvenskan.
- Okänd författare. (den 25 juni 2007). Dålig smak säljer trots kris i skivbranschen. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 12 februari 2007). Ericsson skrev avtal med finska Elisa. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 11 juli 2007). Fildelare överklagar till Högsta domstolen. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 16 januari 2007). Fildelningsfall går till Hovrätten. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 21 juli 2007). Gratis ljudvandringar ger staden nytt ljus. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 7 oktober 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 4 september 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .

- Okänd författare. (den 6 september 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 2 oktober 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 28 februari 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 26 april 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 28 april 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 24 juli 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 24 juli 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 26 juli 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 2 februari 2007). Klara titlar till PS3:ans utgivning. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 24 november 2007). Kulturen laddar om efter attacken Var får ni tag på ny musik? *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 26 januari 2007). Musik börjar säljas utan kopieringsskydd. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 5 december 2007). Nokia skriver upp vinstmål. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 28 december 2007). Snart är skivbolagen också historia. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 6 november 2007). Surfa på nätet inte längre en åldersfråga. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 20 december 2007). Åklagare drog tillbaka åtal mot fildelare. *Sydsvenskan* .
- Okänd författare. (den 6 oktober 2007). Även Led Zeppelin ger upp. *Sydsvenskan*.
- Sandström, D. (den 13 augusti 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Skogkär, M. (den 19 november 2007). Skattenallare och fildelare. *Sydsvenskan* .
- Svensson, P. (den 8 januari 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Waltenberg, L. (den 5 september 2007). Centern vill stoppa ny fildelningslag. *Sydsvenskan* .
- Waltenberg, L. (den 29 augusti 2007). Malmö storsatsar på ny kultur för unga. *Sydsvenskan* .
- Vickhoff, A. (den 29 mars 2007). Ingen rubrik tillgänglig. *Sydsvenskan* .
- Wictorin, C. (den 20 januari 2007). Fildelning - en frihet världen borde vänja sig vid. *Sydsvenskan*.

Bilaga: Variabeldefinitioner

1 Tidning

1. Artikeln är publicerad i Sydsvenskan
2. Artikeln är publicerad i Aftonbladet
3. Artikeln är publicerad i Svenska Dagbladet
4. Artikeln är publicerad i Metro

2 Tidningssektion

1. Artikeln är publicerad i tidningens kultur- eller nöjesdel
2. Artikeln är publicerad i tidningens inrikesdel
3. Artikeln är publicerad i tidningens utrikesdel
4. Artikeln är publicerad i tidningens debatt
5. Artikeln är publicerad i tidningens ledare
6. Artikeln är publicerad i tidningens sportsektion
7. Artikeln är publicerad i en annan del av tidningen

3 Fildelning/nedladdning huvudämne

1. Artikeln behandlar i huvudsak fildelning.
2. Fildelning är inte huvudämnet i artikeln men nämns.

4 Vilket medium

1. Artikeln behandlar fildelning i fråga om musik.
2. Artikeln behandlar fildelning i fråga om film.
3. Artikeln behandlar fildelning i fråga om mjukvara.
4. Artikeln behandlar fildelning i fråga om minst två av ovanstående medier.
5. Artikeln behandlar fildelning i fråga om något annat medium (till exempel ljudböcker).
6. Artikeln behandlar inte fildelning i fråga om något specifikt medium.

5 Uttalar sig någon i artikeln om fildelning

1. En musiker citeras eller refereras till i artikeln.
2. En skivbolagsrepresentant citeras eller refereras till i artikeln.
3. En advokat citeras eller refereras till i artikeln.
4. En fildelningsrepresentant citeras eller refereras till i artikeln.
5. En politiker citeras eller refereras till i artikeln.
6. Någon annan än ovanstående citeras eller refereras till i artikeln.
7. Flera av ovanstående citeras eller refereras till i artikeln.
8. Ingen person citeras eller refereras till i artikeln.

6 Vems sida representerar de som får uttala sig i artikeln

1. Endast personer som är tydligt för fildelning citeras eller refereras till i artikeln.
2. Endast personer som är tydligt emot fildelning citeras eller refereras till i artikeln.
3. Både personer som är tydligt för och personer som är tydligt emot fildelning citeras eller refereras till i artikeln.
4. Personer som varken är tydligt för eller tydligt emot fildelning citeras eller refereras till i artikeln.
5. Ingen person citeras eller refereras till i artikeln.

7 Nämns fildelning i artikeln utan att det framgår att det är olagligt

1. Ja.
2. Nej.

8 Nämns laglig nedladdning

1. På minst ett ställe i artikeln nämns laglig nedladdning.
2. Laglig nedladdning nämns inte i artikeln.

9 Nämns fördelar med fildelning

1. På minst ett ställe i texten nämns någon fördel med fildelning.
2. Fördelar med fildelning nämns inte i artikeln.

10 Nämns nackdelar med fildelning (utöver att det är illegalt)

1. På minst ett ställe i texten nämns någon nackdel med fildelning.
2. Nackdelar med fildelning nämns inte i artikeln.

11 Vilken typ av argument förs fram för nedladdning

1. Ekonomiska aspekter används som argument för nedladdning.
2. Kulturella aspekter används som argument för nedladdning.
3. Moraliska aspekter används som argument för nedladdning.
4. Juridiska aspekter används som argument för nedladdning.
5. Minst två av ovanstående aspekter används som argument för nedladdning.
6. Andra aspekter än ovanstående används som argument för nedladdning.
7. Inga specifika aspekter används som argument för nedladdning.

12 Vilken typ av argument förs fram mot nedladdning

1. Ekonomiska aspekter används som argument mot nedladdning.
2. Kulturella aspekter används som argument mot nedladdning.
3. Moraliska aspekter används som argument mot nedladdning.
4. Juridiska aspekter används som argument mot nedladdning.
5. Minst två av ovanstående aspekter används som argument mot nedladdning.
6. Andra aspekter än ovanstående används som argument mot nedladdning.
7. Inga specifika aspekter används som argument mot nedladdning.

13 Nämns det i artikeln att fildelning har negativa konsekvenser för någon specifik grupp

1. I artikeln framställs artister som om de påverkas negativt av fildelning.
2. I artikeln framställs skivbolag som om de påverkas negativt av fildelning.
3. I artikeln framställs skivaffärer som om de påverkas negativt av fildelning.
4. I artikeln framställs filmbolag som om de påverkas negativt av fildelning.
5. I artikeln framställs fildelare som om de påverkas negativt av fildelning.
6. I artikeln framställs privatpersoner som om de påverkas negativt av fildelning.
7. I artikeln framställs minst två av ovanstående grupper som om de påverkas negativt av fildelning.
8. I artikeln framställs någon annan än ovanstående som om de påverkas negativt av fildelning.
9. I artikeln framställs inga specifika grupper som om de påverkas negativt av fildelning.

14 Nämns det i artikeln att fildelning har positiva konsekvenser för någon specifik grupp

1. I artikeln framställs artister som om de påverkas positivt av fildelning.
2. I artikeln framställs skivbolag som om de påverkas positivt av fildelning.
3. I artikeln framställs skivaffärer som om de påverkas positivt av fildelning.
4. I artikeln framställs filmbolag som om de påverkas positivt av fildelning.
5. I artikeln framställs fildelare som om de påverkas positivt av fildelning.
6. I artikeln framställs privatpersoner som om de påverkas positivt av fildelning.
7. I artikeln framställs minst två av ovanstående grupper som om de påverkas positivt av fildelning.
8. I artikeln framställs någon annan än ovanstående som om de påverkas positivt av fildelning.
9. I artikeln framställs inga specifika grupper som om de påverkas positivt av fildelning.

15 Hänvisar man till andra fall

1. På minst ett ställe i artikeln refererar man till ett tidigare eller framtida fall av fildelning som har lett eller kommer leda till rättsliga konsekvenser.
2. Inte på något ställe i artikeln refererar man till ett tidigare eller framtida fall av fildelning som har lett eller kommer leda till rättsliga konsekvenser.

16 Vilka åtgärder nämns i artikeln

1. Böter nämns som en fastställd eller eventuell åtgärd mot fildelare.
2. Avstängning från Internet nämns som en fastställd eller eventuell åtgärd mot fildelare.
3. En engångssumma för fri nedladdning och/eller fildelning nämns som möjlig åtgärd för att minska brottsligheten.
4. Flera av ovanstående.
5. Andra åtgärder än ovanstående nämns som möjliga åtgärder för att minska brottsligheten.
6. Inga åtgärder nämns för att minska brottsligheten.

17 Jämförs fildelning med annan brottslighet

1. På minst ett ställe i artikeln jämförs fildelning med någon annan typ av brott (till exempel stöld).
2. Inte någonstans i artikeln jämförs fildelning med någon annan typ av brott.

18 Görs det en tydlig jämförelse mellan legala alternativ och illegal nedladdning

1. Fildelning benämns på minst ett ställe i artikeln som ett alternativ till lagligt konsumerande av till exempel film eller musik.
2. Fildelning benämns inte som ett alternativ till lagligt konsumerande av till exempel film eller musik.

19 Nämns statistik rörande fildelningens utbredning

1. På minst ett ställe i artikeln presenteras någon typ av statistik (i till exempel löpande text eller i diagram) rörande fildelningens utbredning.
2. Statistik (i till exempel löpande text eller i diagram) rörande fildelningens utbredning presenteras inte.

20 Nämns statistik rörande allmänhetens attityd till fildelning

1. På minst ett ställe i artikeln presenteras någon typ av statistik (i till exempel löpande text eller i diagram) över allmänhetens attityd till fildelning.
2. Statistik (i till exempel löpande text eller i diagram) över allmänhetens attityd till fildelning presenteras inte.

21. Nämner man nedladdning eller fildelning utan att påpeka att det varken är lagligt eller olagligt

1. Ja
2. Nej